

Dans je bestaan

Op muziek gezette
lichaamstaal

Een passievolle mix van Afrikaanse, Europese en Zuid-Amerikaans-Creoolse muziekstromingen ontstond aan het einde van de 19e eeuw langs de oevers van de Rio de la Plata in Buenos Aires, Argentinië. De Argentijnse tango is lifestyle *avant la lettre*, een cultuur van passie, melancholie en opzweepende ritmes op de klagende tonen van de bandoneon. Rokerige *milonga urbana*, versmolten lichamen die lijzig tambos of tangos stappen in het schemerduister. Het is laat. Of het is vroeg. Het broeit. Iemand gooit een *fernet* achterover, de *cocteleria* schenkt bij. In de hoek glinstert verveeld een gaucho's stiletto. Het tangopaar kust. Of lijkt dat maar zo?

De salonfähige ballroomtango heeft maar heel in de verte iets van de klassieke Argentijnse dansvorm, waarin het lichaam woordeloos spreekt. Waarin erotiek en liefde, smachten en wachten, tranen maken tussen de zweetdruppels van paren in de nacht. Tango is op muziek gezette lichaamstaal. Zelfs hier, in het land van de Hinderloper boerenpolka, is de cultuur van de tango tot op de dag van vandaag ongekend populair. Van Vlissingen tot Groningen tieren de tangoscholen welig. Tango maakt iets los bij paren. Dat biedt mogelijkheden om de verbinding en de passie nader te onderzoeken. Precies wat Chaja Kaufmann gedacht moet hebben. Ze is aangeraakt door de passievolle ervaring van tangodansen en al jarenlang professioneel betrokken bij mensen, beweging en blokkades in het lichaam. 'Het lichaam lezen, dat is iets waar ik goed in ben geworden', zegt ze zelf. In samenwerking met het professionele tango-paar, Lorena de Miranda Serra en Raphael Dorothea, heeft Chaja Kaufman haar tangotherapie verder vorm gegeven.

Tango en therapie

Chaja: 'In een tango gebeurt zoveel tussen het danspaar, het is een dans waar zoveel inzit. De tango is geknipt voor lichaamsgerichte therapie. Waarom kan je met de ene partner een tango dansen en met de andere niet? Wat maakt je vrij in de ene paarvorm en wat maakt dat je struikelt met een andere partner? In tango kan het paar vloeien of stokken, stromen of verstrikt raken. En het gebeurt onmiddellijk, zonder dat het hoofd voor uitleg kan zorgen. De vrije dansstructuur van de tango maakt vrijwel ogenblikkelijk zichtbaar wat er in een relatie speelt'.

De passen van het paar

De Argentijnse tango is zo fascinerend omdat de dans eigenlijk van begin tot eind geïmproviseerd wordt. Passen van leider en volger zijn niet hetzelfde, waardoor er een spannend en onnavolgbaar spel tussen de vier benen van het paar ontstaat. Bij een geslaagde tango word je samen 'één lichaam met vier benen'. Elke pas kan iets anders veroorzaken, juist omdat er geen vaste patronen

zijn om te volgen. Met aandacht en concentratie danst een paar de tango. Ze zijn gericht op elkaar, ze voelen elkaar aan, en ze geven elkaar ruimte voor een eigen invulling. De rollen van beide partners zijn gelijkwaardig, maar om te kunnen dansen is er wel een leider en een volger nodig. De leider geeft aan wat de richting en de pas is, de volger gaat mee. Het is geluidloos communiceren.

Wellness en willen

De weekenden tangotherapie van Chaja, Lorena en Raphael zijn voor de deelnemers ook gewoon erg leuk. Als paar verblijf je in een hotel en overdag volg je de tango-trainingen en de therapie. Alles is voor je geregeld, het verblijf is comfortabel, de locatie inspirerend. 's Avonds is er gelegenheid om wat meer op te steken over de cultuur van de tango, er zijn films waarin de tango een rol speelt of je kan met z'n tweeën de sauna in. Kortom de balans tussen inspanning en ontspanning is goed overdacht.

Chaja: 'We willen graag paren die al in relatietherapie zijn, of dit overwegen, bij zo'n tangoweekend betrekken. Je kunt het zien als een verlengstuk, een verdieping of verrijking van de parentherapie waar je al even mee bezig bent. Doordat ik zowel psychologie heb gestudeerd als bewegings-expressietherapie is het werken met het lijf voor mij altijd heel vanzelfsprekend geweest. Ik weet nog dat ik me een 'dansende psycholoog' voelde toen ik afstudeerde, maar veel vraag was daar toen nog niet naar. Vervolgens heb ik de opleiding tot psychotherapeut afgemaakt, maar mijn passie voor het lichaamsgericht werken is nooit gedoofd'.

Door haar joodse achtergrond kwam Chaja al vroeg in aanraking met israelische volksmuziek, ze speelde gitaar, danste, zong in een band en zette de lijn van beweging en muziek later voort in haar studie. Chaja Kaufmann is nu *chef de clinique* van het Centrum voor Onverklaarde Lichamelijke Klachten (COLK/Yulius in Gorinchem), waar ze werkt met mensen die last hebben van conversiestoornissen, stoornissen waarbij psychische conflicten vertaald worden in lichamelijke klachten. Somatische aandoeningen, verlammingen, spierconvulsies, spraakproblemen, waar ook na uitputtend medisch onderzoek geen lichamelijke oorzaak voor gevonden kan worden en waarvoor veelal een psychische oorzaak of achtergrond valt aan te wijzen. 'We zien cliënten die metersdikke medische dossiers hebben opgebouwd, maar waarbij nooit een biografie is afgenomen. Vaak betreft het cliënten die chronisch verwaarloosd werden met een fors traumatisch verleden, waarin misbruik en mishandeling een belangrijke rol hebben gespeeld. De lichamelijke klachten vormden jarenlang een ontsnappingsweg voor grote geestelijke nood. Naast haar werk bij COLK heeft Chaja 25 jaar ervaring als psychotherapeut in haar eigen praktijk.'

Tango professionals

Lorena de Miranda Serra en Raphael Dorothea zijn allebei dansdocent en oprichter van de Argentijnse Tangoschool 'Alma de Tango'. Naast de reguliere lessen geeft het professionele tangopaar ook regelmatig workshops, shows en demonstraties en 'dansvakanties' voor bedrijven en particulieren in binnen- en buitenland.

Raphael heeft een Surinaamse vader en een Nederlandse moeder. Lorena is half Argentijns en half Nederlands. Haar Argentijnse vader woont in Argentinië. Haar oma was Nederlands kampioen stijldansen en had al een dansschool waar de Argentijnse tango werd gedoceerd. Lorena kwam door haar werk in oma's dansschool in aanraking met de tango en het was haar grootmoeder die zorgde dat haar pupil Argentinië bezocht, het land waar het heilig vuur van de tango brandt. Het tangopaar gebruikt de kracht van tango ook in workshops voor leidinggeevenden. 'We hanteren de dansvorm als metafoor om leidinggeevenden te laten zien op welke wijze ze sturen', vertelt Lorena. 'Dat werkt heel verfrissend. Voor ons komt de tango overal in terug, in ons werk, maar ook in ons dagelijks leven'. Lorena en Raphael zijn naast een danspaar ook geliefden. Dat samen maakt ze heel geschikt als dansbegeleiders voor de tangotherapie van Chaja Kaufmann. Voor alle drie is dansen en bewegen een passie die niet valt weg te denken uit het leven van alledag. Lorena, Raphael en Chaja hebben die passie ontwikkeld tot een uitdrukkingsvorm die als gegoten zit.

'Dansen voor duidelijkheid'

Het eerstvolgende tangoweekend is van 17 tot 19 februari 2012 in het Danshuis 'Alma del Movimiento' te Schiedam. De inschrijving kost 350 euro per persoon. Daarvoor krijg je twee overnachtingen in Novotel Schiedam, inclusief ontbijt, lunch en diner, drie tangolessen en drie groepsgesprekken. De groepen zijn bewust niet al te groot. Vier tot vijf dansparen is wel het

maximum. Het driemanschap dat de tango-weekenden verzorgt, bekijkt vooraf wat de grote thema's zijn van de deelnemende paren. De paren hoeven niet te kunnen stijldansen en ook kennis van de tango is niet noodzakelijk. De basis van de Argentijnse tango word je tijdens het weekend bijgebracht door Lorena en Raphael. Chaja: 'We hebben natuurlijk wel een aantal onderwerpen geformuleerd waarin de tango belangrijk kan zijn voor je relatie. Balans, afstand en nabijheid, communicatie, leiden en dwingen, vertrouwen en duidelijkheid.' Raphael: 'Het tangoweekend is op de eerste plaats dans en na de tango het groepsgesprek. Wat wij als danspaar zien bij de deelnemers aan zo'n weekend, wordt nadien in de gesprekken met Chaja onder woorden gebracht. En eigenlijk gaat dat heel vanzelfsprekend: we zien meestal dezelfde opvallende dingen. En de paren zien het zelf ook gebeuren, ze leggen je als het ware de woorden in de mond'. Lorena: 'Over je heen laten lopen, geduwd worden, geen kant op kunnen. Paren die iets aan het uitvechten zijn laten precies hetzelfde zien in de wijze waarop ze samen dansen. Het gaat helemaal niet om die pasjes, het gaat veel meer over het aanvoelen van elkaar, het in balans houden van je partner, vraag en antwoord tijdens de dans zelf'.

Links:
www.chajakaufmann.nl
www.almadetango.nl
www.yulius.nl

A close-up portrait of Chaja Kaufmann, a woman with dark, wavy hair, wearing a grey top and a necklace. She is looking slightly to the right of the camera with a gentle smile.

Chaja Kaufmann:
**'Het lichaam 'lezen'
dat is iets waar ik goed
in ben geworden'**